

Cautio Judicialis Prælatorvm, Ecclesiasticorum & Regularium

Dript, Laurentius a

Neuhaus, [1684]

Art. 13. In quibus causis Clericus vel Religiosus à sententia sui Prælati &
ad quem appellare possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63260](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63260)

pellatio, ut supra dictum est, sit species defensionis de jure naturali cuiuslibet competentis, quam etiam Religiosus denegare velle, & eosdem quibuscunq; crudelibus procedendi modis, tanquam justis subicere velle, speciem quandam crudelitatis præferre videtur. Sit ergo:

A R T I C V L V S XIII.

In quibus causis Clericus vel Religiosus à sententia sui Prælati & ad quem appellare possit.

NON licere Regularibus in ulla causa, vel à quocunq; gravamine, quantumcunq; enormi, E. G. depositione, privatione officij, carcere, alijsq; arbitrarijs gravissimis, etiam injustè afflictis pœnis, ad alium Superiorem appellare; multorum in SS. Canonibus, eorumq; Interpretibus minime

mē instructorum, fuit & etiamnum
 est sententia. Fundantq; se in privile-
 gijs, à summis Pontificibus diversis
 Ordinibus concessis, & ad alios vigo-
 re communicationis privilegiorum
 extensis. Tale enim privilegium Or-
 dini Cisterciensi concessit Bonifacius
 VIII. Minoribus, Bonifacius IX. Cas-
 sinensibus, Gregorius XIII. Augusti-
 nianis & Carmelitis, teste Fang. *ad c. de*
Priore x. 31. de appellat. num. 33. Sixtus
 IV. & Prædicatoribus. Julius II. vide
 Barbof. *in collect. in cap. ad nostram de*
appell. Notat autem Virginius Aluise.
in Muren. aur. sect. 3. §. 3. num. 2. quod
 hæc & similia, fundantur in præsumptio-
 ne integritatis & equitatis Prælatorum,
 de quibus præsumitur, quod tanta pruden-
 tia discretionem & justitia regant sua Mo-
 nasteria, ut in correctionibus non exce-
 dant, aut gravamen irreparabile infe-
 rant. Sed prò dolor scandala multiplicia,

M

toti

*toti mundo palam nota, & experientia
 contraria, saepe docuerunt, hanc aequitatem
 & Iustitiam praesumptionem, jam dudum
 in multis Praelatis, cessasse & cessare; dum
 non servato juris ordine, nec illis quae
 ad processum summarium spectant,
 & necessario observari debent, suos
 subditos, praeter condignum puniunt,
 suspendunt, incarcerant, alijsq; gra-
 vissimis poenis affligunt, tanquam per-
 petui, independentes Praelati, nemi-
 nem pertimescentes. Unde cit. Aluise-
 t. num. 3. subjungit: quod si quis arden-
 tius institerit, pro talium privilegiorum
 mantentione; huic ego aliud non opto (ut
 ad sanio rem mentem redeat) quam ut De-
 us eum permittat sortiri Superiorem inju-
 stum, vindicta cupidum, nihil non auden-
 tem; hoc est Angelum Satanae, qui ipsum
 etiam bene agentem colaphizet, prout est
 moris talibus.*

Ad

Ad primam ergo quæstionis partem respondetur, Clericos & Regulares, licet juxta allegata articuli præcedentis à correctione & reformatione motum à sententia sui Prælati, aut Superioris tanquam ordinarij non possint, si tamen modus in illis excedatur, licite & valide appellare possunt. Probatur ex cap. *irrefragabili de offic. Ordin.* in quo Pontifex in Conc. Gener. *Irrefragabili*, inquit, *constitutione sancimus ut Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus maximè Clericorum & reformandos mores, prudenter ac diligenter intendant, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur, ut autem correctionis & reformationis officium liberè valeant exercere, decernimus ut executionem ipsorum nulla consuetudo vel appellatio valeat impedire, nisi formam in talibus exceßerint observandam.* Ubi bene notanda ultima verba: *nisi formam in talibus exceße-*

runt &c. Exemplum autem talis excessus adducitur *inc. de Priore de appellat.* Ubi Canonicus quidam Regularis (textu & Glossa testibus) appellavit a suo Priore, qui modum excedebat in correctione, quem fecit vestibus usque ad camisiam spoliari.

Prior non obstante appellatione, processit enormiter contra illum Canonicum, unde conquestus fuit Domino Papæ, qui mandat cuidam Judici, ut si præfatus Canonicus appellavit, propter enormitates ipsius Prioris manifestas, quæ reddunt ipsum notabilem, & ipse non detulit appellationi, compellatis ipsum, ad Sedem Apostolicam cum litteris veritatem continentibus venire, satisfacturum de tanto excessu. Et notat ibidem Glossa.

Primo. *Quod Præfatus non debeat excedere modum in corrigendo, alioqui tenet appellatio, quæ alias non teneret.*

Secundo.

Secundo. *Quod qui non defert appellationi legitima debeat puniri.*

Explicat autem clare hunc casum Abbas ad. d. cap. de Priore num. 3. allegans causam, & inordinatum puniendi modum, cum propria Prioris illius delicta illum notabilem redderent, & ea propter Canonicus ad Sedem Apostolicam appellaret. Iste Prior compellebat istum Canonicum, ad consentiendum alienationibus, quas illicitè faciebat de rebus Ecclesiæ, consanguineis & amicis suis. Item ad tegendū vitia sua, eum cogebat ad jurandum, unde iste sentiens se illis gravari, appellavit ad Superiorem. Provocatus Prior istum incarceravit, & coëgit eum renuntiare suæ appellationi, propter quod venit puniendus ut in textu. Fagn. ad dictum cap. de Priore, in glossa prima, notabene intellectum glossæ: Nam iste Prior fecerat spoliari Canonicum Regularem

larem sibi subjectum, usq; ad interulam,
 & sic excesserat modum in corrigendo, unde
 Canonici à tali excessu appellavit ad
 Papam, & quia Prior non obstante appella-
 tione, processit enormiter contra eum, Pa-
 pa mandat, Priorem ad curiam vocari, de
 tanto excessu satisfacturum. Et paulo in-
 fra: in antiqua continebatur, quod usq; ad
 effusionem sanguinis, iste Canonici fuit
 verberatus & castigatus, & propter hoc
 appellaverat. Et postquam num. 13. ex
 Antonio Augustino retulisset, Sacrosan-
 ctam Romanam Ecclesiam, non consuevis-
 se hujusmodi appellationem admittere, ne
 Monachis vel Canonicis Regularibus pra-
 beatur audacia delinquendi, & ex Concil.
 Trid. sess. 13. c. 1. v. in causis visitationis &
 correctionis. & sess. 22. c. 1. in fin. mox sub-
 jungit. Tamē si Prælati etiam Regularis mo-
 dū excesserit in corrigendo, bene admitti-
 tur appellatio, & tenetur Prælati hujus-
 modi appellationi deferre, alias punitur, ut

hic

*hic est textus, qui ad hoc quotidie à Doctõ-
ribus allegatur.)*

Manet ergo certum & indubita-
tum, quod quotiescumque Prælatus
vel Superior, in corrigendo modum
excedit, licitum esse subdito, à tali ex-
cessu ad Superiorem & ad Sedem Apo-
stolicam appellare, & teneri Superio-
rem sine ulla tergiversatione tali ap-
pellationi tanquam justæ deferre. Sin-
gularum enim ordinum Superioribus,
à Regulis & statutis, constituti sunt li-
mites, quos prætergredi illicitum est.
Cum enim Religiosi, ex vi suæ profes-
sionis, obligati sint ad dies vitæ suæ,
non solum ad vota essentialia, sed eti-
am ad Regulam, Ordinisq; constitu-
tiones, & SS. Canones, licet non æqua-
li modo; hinc secundum illas tanquam
leges judicari debent, nec potestas Su-
periorum ultra extendi potest. Si enim
Superioribus Regularium, quemcun-
que excessum, quocunq; modo sibi

placito punire licitum esset, nec ab excessu appellari posset; sicuti tunc, qui Prælatum mansuetum, prudentem & discretum nanciscerentur, felicissimi essent, sic à contrario, qui iracundum, vindictæ cupidum, audacem, & sui impotentem acciperent, infelicissimi forent, & quasi in continuo tormento & laniena, cum animarum suarum evidentissimo periculo viverent. Hæc ergo ut præcaverent summi Pontifices, in Concilijs Generalibus & SS. Canonibus tantis malis, non odiosum (ut quidam imprudenter & ignoranter nominare ausi sunt) sed salutare appellationis remedium, gravatis concesserunt. Eapropter ego in speculo meo Archidiaconali, *Sect. 1. art. 7. pag. 96.* inter alia asserui hiscè formalibus. *Et sicuti Prælatus, dum subditos sibi immorigeros, ad normam redigere nequit, nec ab Ordine & Visitoribus, debitam assistentiam habet, licitè auxilium*

Episcopi & Ordinarij implorare potest; sic subditis, dum à Superioribus injustè, & in rebus magni momenti contra Regulam & statuta gravantur, & à Visitoribus Ordinis, debitè requisitis, non habent auxilium: idem licitum est. Quod dictum licet justissimum & SS. Canonibus conformissimum, nihilominus à quibusdam an malevolis, an ignorantibus nescio, quasi esset scandalosum & subditis Regularibus scitu periculosum, sugillari debuit. Sed illis meritò ingeminetur illud: *Pater ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt.* Si sacros à me allegatos Canones inspexissent, longè aliter cessantibus passionibus dictante justitia, judicassent. Cessent Prælati & Superiores gravare, & cessabunt subditi appellare, experturi graves à SS. Canonibus dictatas pœnas, si frivole appellare præsumplerint.

M 5

Nec

Nec solum licitum est Regularibus, ab excessu in corrigendo, sed & in alijs gravioribus causis, ut quando de occultis gravioribus, atq; gravissimis criminibus, ad eorum infamiam, aut officiorum, sive etiam vocis activæ & passivæ privationem, aut incarcerationem, vel aliam graviolem pœnam, contra eosdem agitur, si graventur, appellare possunt ad Superiorem Prælatum.

Ita Tambur. in prax. crimin. Abbat. quest. 19. n. 8. ubi signanter notanda verba si graventur. Si enim crimina commiserunt, per quæ juxta Regulam & ordinis constitutiones, merentur, officiorum, vocis activæ & passivæ privationem, incarcerationem, aut aliam gravem pœnam: appellare non poterunt, nec appellationi Superior deferre tenebitur, cum tantum habeat locum appellatio, quando gravamen illatum

latum est. Ratio asserti est, quod in tali casu defensio est necessaria, ad suspendendum effectum sententiæ, irreparabile alias damnum post se trahentis, & injustæ. *Tamb. loc. ante cit. n. 9.* Accedit, quod supponatur, Superior in inflictione dictarum pœnarum non excedere formam & modum, sicq; ratio hujus, in rationem prioris asserti resolvitur.

Quam prudenter proinde agerent Superiores & Prælati, si in suis correctionibus discrete agerent, nec modum excederent, & appellationibus viam sternerent, per quas cum summa illorum & Ordinis confusione, talia aliquando patefiunt, per quæ sæculares scandalisantur, & quæ illos ignorare expediret. Recordarentur istius primi principij naturalis: *quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.* Hos similesq; bene monet & increpat S. Leo *Epist. 82. ad*

Anastasium Episcopū Thesalonicensem; licet, ait nonnunquam accidant, quæ in Sacerdotalibus sunt reprehendenda personis, plus tamen erga corrigendos agat benevolentia, quam severitas, plus cohortatio, quam comminatio, plus charitas quam potestas. Sed hi qui quæ sua sunt querunt, non quæ Iesu Christi, facile ab hac lege discernuntur: & dum dominari magis, quam consulere subditis querunt, placet honor, inflat superbia, & quod provisum est ad concordiam, tendit ad noxam. Et S. Isidorus lib. 3. sentent. de summo bono cap. 54. Omnis ait qui juste judicat, stateram in manu gestat, & in utroq; perso justitiam & misericordiam portat; sed per justitiam reddit peccanti sententiam, per misericordiam, peccati temperat pœnam, ut justo libramine quedam per æquitatem corrigat, quedam vero per miserationem indulgeat. Qui Dei judicia suis oculis proponit, semper timens & tremens, in omni

negotio

negotio formidat, ne de justitie tramite devians cadat, & unde non justificatur, inde potius condemnatur. Quibus conformiter S. Augustinus hom. 34. in Ioan. Vera, inquit, iustitia compassionem habet, falsa dedignationem. Qui de falsa iustitia superbire solent, cæteros quosq; despiciunt, nulla infirmantibus misericordia condescendunt, & quo se peccatores esse non credunt, eo deterius peccatores fiunt. Et deniq; S. Hieron. ad cap. 4. Threnor. Boni etenim Rectores ex sua infirmitate aliorum infirmitates pensantes, magis per humilitatis & mansuetudinis levamen student peccantes, ab erroris laqueo eruere, quam per austeritatem, in foveam perditionis nutantes propellere. Vnde Doctor gentium factus sum inquit infirmis infirmus.

Quod si hæc similiave SS. P. D. dicta eos non moveant; terreant saltem gravissimæ, quos talibus à SS. Canoni-

bus sunt præscriptæ & comminatae
pœnæ.

Primo, enim si modum in corrigendo exceſſerunt, patet ex ſupradictis, quod injuriam quam intulerunt reparare, & læſo juxta gravitatem vel levitatem læſionis, plenè ſatisfacere obligentur. Patet *x. tit. de injurijs & damno dato cap. 9.* ubi Pontifex: *ſi tua inquit, culpa datum eſt damnum, vel injuria irrogata, ſeu alijs irrogantibus, opem fortatte tulifti, aut hæc imperitia tua, ſi vè negligentia e venerunt, jure te ſuper his ſatisfacere oportet; nec ignorantia te excuſat, ſi ſcire debuifti ex factò tuo, injuriam verosimiliter poſſe contingere ad jacturam.* Ex quo patet neminem propter ſacrorum Canonum ignorantiam excuſari, quominus incurrat pœnas ab iſdè decretas: cum certum ſit talem ignorantiam, non eſſe facti, ſed juris, quæ neminem à peccato excuſat.

Secun-

Secundo. Si excessus incorrigendo fiat per verberationem, inclusionem, incarcerationem, suspensionem, alijsq; modis, incurritur ipso facto ex cap. *Si quis suadente*, excommunicatio major, quam si excommunicatus vilipendat, & divinis se immisceat, insuper incurrit irregularitatem, à solo summo Pontifice tollendam. Nec solum sed:

Tertio. Si in modo verberandi excesserit, præter excommunicationem meretur in exilium ejici: ita cit. cap. *Cum beatus: si quis ait, aliter quam dictum est, prædictos honorabiles subditos, licentia percepta potestatis elatus, malitia animi tantum, crediderit verberandos, juxta modum verberum, quos intulerit, excommunicationis pariter & exilij sententiam sustinebit,*

Quarto. Si juste interpositam appellationem impedire ausus fuerit, graviori pœna mulctandus venit, ex cap.

Decre-

Decreto c. 2. q. 6. c. 11. ubi Pontifex: Si autē
 (quod non arbitramur) à quoquam secus
 præsumptum fuerit (hoc est iuste inter-
 positam appellationem impediverit)
 ab officio cleri submotus, authoritatis Apo-
 stolicæ reus ab omnibus judicetur: ne lupi,
 qui sub specie ovium intraverunt, besti-
 ali sævitia quosq; audeant lacerare; &
 quod sibi fieri nolunt, alijs inferre præsu-
 mant. Ex quibus patet, omnes simi-
 les violentos, justarum appellationum
 impedidores, omni dignitate qua ful-
 gent, & statu clericali privandos, eo
 quod bestiali sævitia processerint. Li-
 citum enim est, ut ait Fabianus Papa c. sup.
 cit. c. 1. Appellatori vitiatam causam re-
 medio appellationis sublevare. Et idem
 paulo ante: Appellantem, inquit, non
 debet afflictio ulla, vel detentionis inju-
 riare custodia. Quibus conformiter
 Anacletus Papa loc. sup. cit. cap. 3.
 omnis oppressus ait, liberè Sacerdotum
 Episcoporum interpretatur Glossa (¶

voluerit) appellet iudicium, & à nullo prohibeatur, sed ab his, fulciatur & liberetur. Et tandem Sixtus Papa Epist. 2. Si quis vestrum, inquit, pulsatus fuerit in aliqua adversitate, libenter hanc sanctam & Apostolicam Sedem appellet, & ad eam quasi ad caput suffugium habeat, ne ipse innocens, damnetur, aut Ecclesia sua detrimentum patiatur.

Quinto. Et ultimo tales Prælati & Superiores, si quem de crimine non convictum, nullo existente accusatore, vel actore condemnant, verberant, custodiæ includunt aut incarcerant, tales non solum infamiæ jacturam sustinere, sed & ad poenam talionis condemnari debent. c. 2. q. 3. c. 1. 2. 3. & 4. ubi Pontifex Si quis ait, circa hujusmodi personas non probanda detulerit, auctoritate hujus sanctionis intelligat se jacturam infamiæ sustinere, ut damno pudoris & existimationis dispendio discat sibi aliena verrecundia,

die,

die, impune insidiari, saltem de cetero non
 licere. S. Damasus Papa: Calumniator si
 in accusatione defecerit, talionem recipiet.
 Hadrianus Papa. Qui non probaverit,
 quod objecit, pœnam quam intulerit ipse
 patiatur. Idem ibid. Si quis Episcopum,
 aut Præbyterum, aut Diaconum, falsis
 criminibus appetierit, & probare non po-
 tuerit, nec in fine dandam ei communio-
 nem censemus.

Quibus non obstantibus, mirum
 est, quæ non quærant aliqui Superio-
 res argumenta, ut suis, vel aliorum
 Prælatorum gravatis subditis, subsi-
 dium & remedium appellationis, sub
 aliquo prætextu justitiæ subtrahant, ut
 libere pro suo placito gravare, & in
 puniendo & corrigendo modum ex-
 cedere, nec tamen gravati per remedi-
 um appellationis, talia gravamina de-
 clinare possint. Et primus quidem
 prætextus est, quod Religiosi in sua pro-
 fessione

professione tali remedio & juri appellandi renuntiaverint. Argumentum contra SS. Canones militans, nec refutatione dignū, cum ex supra dictis appareat, quibus appellationibus Religiosus in professione renuntiaverit. Antonius à Spiritu sancto tract. 3. disp. 6. sect. 5. num. 785. *Si Prælati, inquit, in gravibus pœnis imponendis terminos justitiæ excedat, licitum est Religiosis appellare.* Et post plurimas Sacrorum Canonum & Doctorum allegationes rationem subjungit, *quia in hoc casu appellatio est remedium necessarium ad propulsandam Superioris injuriam, nec credendum Religiosos velle in professione huic remedio renuntiare.* Secundus & risu dignus prætextus est, quod Abbates aliq; Superiores in Generali vel Trienniali Capitulo Congregati, & totum Ordinem vel Congregationem repræsentantes, tali appellationis privilegio, concorditer

ter pro se & suis Subditis renuntiaverint, quis quæso audivit unquam talia? Nimirum illi contra quos remedium appellationis, subditis concessum est, tali juri appellationis renuntiant. Certe eodem modo toti juri Canonico legi divinæ & naturali renuntiare possent, ut nec Deo, nec Pontifici, nec ulli hominum essent subjecti, sed deinceps non lex divina & naturalis non jus Pontificium aut Imperiale, sed staret pro ratione voluntas.

Hæc quidem contra appellationem remedium unicum gravatorum, argumēta aliquando mihi à Prelatis aliquibus relata sunt: sed nullatenus mihi persuadere possum, tale quid in Generali, Triennali, Capitulo practicatū vel ordinatum esse: cum sciam inter illos plures esse, quorum summa in rebus agendi dexteritas & naturale iudicium id nunquam ordinari permisisset.

set. Et licet in diversis statutis Capitulum Annalium Unionis Bursfeldensis, aliquoties ordinatum sit, ne Monachi extra Ordinem, & frivole sine justo gravamine appellarent, nequaquam tamen appellatio justa & sacris Canonibus conformis vetita reperitur. Dignum enim est quod Prælati qui antequam Prælati fierent appellationem sibi si quando contra Regulam statuta & SS. Canones gravarentur, justam & salutarem judicabant, etiam suis subditis non subtrahant, optima enim regiminis maxima est, si Superiores & Regentes sic agant cum subditis, sicut optarent eosdem, secum agere, si subditi essent.

Super est jam, ut ultimam quæstionis partem discutiamus ad quos nimirum Religiosus à suis Superioribus gravatus appellare possit. Sacra Congregatio Episcoporum & Regularium,

ad

ad reprimendam Religiosorum sub
prætextu appellationum extra Mona-
steria nimiam evagandi licentiam An-
no 1587, statuit ut sequitur.

Quoniam nonnulli Regulares, vagan-
di studio secundum imminentem admissio-
rum criminum pœnam, ex suis constitutio-
nibus, aut alias debitam, sibi metuentes,
falsa & commentitia gravamina causari,
non ad immediatos sui Ordinis Superiores,
scil. à gravamine Prioris ad Provincia-
lem, à Provinciali ad Generalem, à Gene-
rali ad Protectorem, prout per cujuscunq;
Religionis constitutiones disponitur, sed ad
Romanam curiam sepius fugiunt potius,
quam recurrunt: ex quo Ordinum disci-
plina relaxatur, Prælati contemnuntur, &
ipsi audaciores evadunt, placuit S. Con-
gregationi Regularium ex Ordine sanctis-
simo statuere, ut si quis Regularium impo-
sterū temere, leviq; ex causa, hanc Almam
Urbem Romanam seu curiam, absq; sui Su-
perio-

perioris licentia, & supradicta forma præmissa adire præsumpserit, ad suos eosdemque Superiores, se veriori pœna plectendus remittatur.

Quam constitutionem, ut summe salutarem, allegatus Fagnanus probat quatuor rationibus, quarum:

Prima est. Quod non expediat Religiosos litigare extra Ordinem, ne per hoc illis non detur Occasio vagandi extra claustra, & discurrendi per Curias, contra sacros Canones, c. si cupis & cap. placuit communi 16. q. 1. c. quanto de officio Ordinarij, cap. Monachi de stat. Monach.

Secunda. Ut evitentur ingentes sumptus, qui in litibus prosequendis fiunt, ob quos comparandos, Religiosi aliquando illicitis medijs, coguntur pecunias quærere, & se proprietatis vitio implicare, contra cap. cum ad Monasterium de stat. Monach.

Tertia;

Tertia. Quod per talem viam delicta Religiosorum, cum confusione & ignominia Religionum & scandalo sæcularium publicentur: *contra cap. in scripturis 96. distinct.*

Quarta. Quod disciplina Regularis, hoc procedendi modo enervetur, & Superioribus obedientia subtrahatur; *contra, cap. reprehensibilis.*

Convenit ergo Regulares gravatos, appellationem ad Ordinis Superiores interponere, & non nisi in casu denegatæ justitiæ, extra Ordinem ad summum Pontificem recurrere. Et hanc ob causam Urbanus VIII. Anno 1624. teste Eman. à monte Oliveti *p. 2. art. 7. in practica Regularium. 391.* Benedictinis Hispaniarum præcipit, ut appellatio non fiat à Superiorib⁹ Ordinis, nisi ad Generalem, & ab hoc nisi ad Capitulum Generale, & ab illo pro notoria & manifesta injuria, in e-
ventu

ventu denegatæ Justitiæ, ad summum Pontificem immediatè, tantum, non vero ad Nuntios, Legatos, vel alias personas Ecclesiasticas. In casibus autem in quibus licitum est, appellare, si occasio non suppetat appellandi, licitum est Religiosis, si præsumant sibi licentiam à Superiore inferiori denegandam, nulla petita licentia ad immediati sui Superioris, Superiorem recurrere. Ita cum Antonio à Spiritu sancto Navar. Azor. Sa. Rodriq. Saji- rus. Barbos. Sanchez, quos refert & sequitur Palaus. Imo si timet sibi impediendum iter, potest absq; ullo scrupulo habitum dimittere, & incognitus iter suum prosequi, nam portare habitum est præceptum humanum, quod non obligat cum tanto periculo, carceris, infamiæ, gravaminis injusti &c. Anton. à Spiritu sancto loc. cit. num. 792. & 793. potestq; appellatio à

N

Regu-

Regularibus qualibet die etiam feriata interponi. Marant. *de Ord. Iudic. p. 6. de appellatione num. 217.* & conceditur unus annus, ad introducendam & proseguendam appellationem, maxime si ad Sedem Apostolicam appellatum sit, *cap. cum sit Romana x. 5. de appell. imo ex necessaria & evidenti causa, biennium: ibid. Sanchez lib. 3. consiliorum cap. unico. dub. 32. num. 97.* citans Glosam ad *cap. cum sit Romana* Panorm. Decium Marantam & alios. Quod si appellans ob intervenientem impotentiam, vel legitimum impedimentum, spatio anni & biennij, non est prosecutus appellationem, vel quia fuit custodia, aut carceri inclusus, graviter decubuit, Apostolos habere non potuit, vel tumultus bellicus aut grassans morbus contagiosus & pestilentialis, vel similes causæ obstiterunt; appellatio ea de causa non erit deserta, cum

ad

ad impossibile nemo obligari possit, & impedito tempus non currat. Quare cessantibus similibus impedimentis, & appellante suæ perfectæ libertati restituto, iterum incipit tempus currere, & priori, quod ante impedimenta erat, continuari. Unde Glossa ad *cap. si justus metus 73. de appell.* Si inquit, *per me non constat, quo minus faciam quod debeo, mihi non imputatur premissa protestatione.* Igitur per inclusionem, incarcerationem, aliasque similes graves pœnas, extorta renuntiatio appellationis, vel criminis nec ante in libertate confessati, nec debite & secundum Ordinem juris saltem summarij probati confessio, tantum abest, ut quidquam operetur, quin potius Superiorem per tales vias & pœnas cogentem, exilij, excommunicationis, ab Ordine Clericali, omnisque dignitatis dejectionis, aliarum-

quæ pœnarū reum faciat, ut supra jam remonstratum est, & articulo sequenti pluribus remonstrabitur.

Quibus ex Fagnano & ab alijs allegatis, constat quidem, quomodo, quo Ordine, & ad quem, Regulares exempti, in causis injustorum gravaminum appellare possint; qualiter autem, & ad quem non exempti, nec Provinciale, nec Generalem, nec Protectorem habentes appellare possint, vel debeant, nondum satis constat: præfertim cum præ allegata Benedictinorum Hispanorum Urbani VIII. Bulla, etiam exemptos concernat.

Respondetur ergo, Regulares Ordinario subjectos, qui nec Provinciale, nec Generalem, nec aliquem Protectorem habent; si à suis Superioribus gravantur, & justam appellandi causam habent ad Ordinis in Capitulo generali, vel triennali constitutos visitatores,

tores, appellare possunt. Colligitur
ex cap. in singulis & ea qua de stat. Mon.
cum enim ibidem fiat potestas visitati-
torib⁹, Monachos corrigendi, & puniē-
di in eventum quod Abbas (cui id alias
tanquā ordinario competit) negligens
& remissus inveniatur, à pari liberum
illis erit, per interpositam ad se appel-
lationem, injustè gravatos relevare.
Cum enim hucusquè nullum produ-
ctum sit Indultum Apostolicum, quo
aliter ordinatur, utiq; standum est de-
ciso & ordinationibus juris commu-
nis. Et hoc responsū & decisum confir-
mat celeberrima Universitas Archie-
pisc. Salisburg. in simili casu consulta,
hisce formalibus: *tum quia in nostris par-*
tibus potest à proprio Abbate, ad Congre-
gationis Visitatorem appellari, & ab eo ju-
risdictio contentiosa exerceri. Quod si il-
li juvare intermittant, integrum erit
ijsdem, ad Præsidem, compræsides,

N 3

& De-

& Definitores, in ultimo Capitulo constitutos appellationem interponere, & ab illis in eventum denegatae justitiae, si periculum in mora sit, & dilationem ad Capitulum Triennale, vel Generale, causa non patiat, ad Ordinarium pergere. Fundanturq; haec in statutis Unionis Bursfeldensis cap. & textu supra allegato. Et hoc modo gravamina injustè causata, per Ordinis Superiores examinari, & tolli poterunt, nec necessarium erit secreta Ordinis, cum scandalo saecularibus palam facere. Quod si Superiores Ordinum oppressis & gravatis succurrere negligant, vel propter ignorantiam Sacrorum Canonum injuste judicant, & hoc modo appellationibus extra Ordinem, occasionem praebent, sibi non appellantis imputare habent, quod per revelationem defectuum & intercurrentium, ex humana fragilitate

tate miseriarum, quæ secretari expediebat, cum plurimorum scandalo, ad lucem veniant & publicentur. Quæ miserix licet stante naturæ humanæ fragilitate, & ad malum proclivitate vix evitari possint, cum constet in exiguo & sanctissimo duodecim Apostolorum cœtu, unum Judam fuisse, adeoque nil mirum sit in toto Ordine, tantisq; Congregationibus aliquos discipulos & miserijs subjectos; imo magis mirum, non plures reperiri. Quia tamen Seculares ex defectibus Regularium, plusquam ex delictis & defectibus Ecclesiasticorum, etiam Sacerdotum, licet aliquando æquales imo majores sint, scandalisari solent; eapropter expediret Superiores Ordinum, omni modo allaborare, ut suorum defectus, excessus, vel crimina, occulte emendarēt, ne gravaminibus ad ordinarios recurrendi, & occulta pate-

N 4 facien-

faciendi, ansam præberent. Pessime proinde fecit, gravissimisq; injustitiarum, difficulter reparandis criminibus, se implicuit Regularis, qui assumpto Notario, nulla habita jurisdictione, nullo existente actore, vel accusatore, nulla per juratos conscientiosos, & honestos testes probata fama, non erubuit per domos Sæcularium circumcurritare, contra suum Confratrem, super crimine inquirere, & inquisita nunquam probata, Ordinario alijsq; Sæcularibus palam facere. Quid dicam de alio qui ut benedictionem (cujus de jure incapax erat) impetraret, ausus est è duobus Confratribus suis, unum gravissimi criminis, ante plurimos annos, ut ipse dicebat (veritas stet penes Authorem) commissi, emendati, & quo ad memoriam totaliter sopiti & extincti, de novo per libellum supplicem & famosum, coram Superiore Eccle-

Ecclesiastico, & Sæcularibus, cum summo scandalo accusare, & alium in Dignitate constitutum, de nulla hucusq; infidelitate suspectum, *perjurij, falsorum narratorum, turbulentarum & iniquarum machinationum, malevolarum suggestionum, aliorumq; criminum, agere reum.* Nunquid hæc & similia sanguineis penè lachrimis non sunt deploranda, tenduntq; ad certiores utriusq; misera anima damnationem? Hi & similes, si vel scintillam honoris, vel conscientiaë haberent, utiq; cogitarent, per tales procedendi modos, Ordinem, Monasteria, & se ipsos confusioni exponi; qui enim abscindit sibi nasum, defœdat faciem suam. Errat qui de ruderibus alienæ, & sui confratris famaë, fastigia propriaë laudis, educere putat, *usitato quidem ut, inquit, Pater Romanus Haij Astri in exst. q. 2. resp. ad 10. num. 39. grandi tamen errore, ne-*

mo enim de alienis sordibus fulget, nemo de alterius deformiditate pulchrior evadit, nemo albus est, quia alter niger est. Quanto melius magisque ædificatorum animabusque & conscientijs securus, his similibusque esset, si exemplum Constantini quod cap. in scripturis dist. 96. refertur, imitarentur. Is enim dixisse fertur, verè si proprijs oculis vidissem Sacerdotem Dei, aut aliquem eorum, qui Monastico habitu circum amicti sunt, peccantem, chlamydem meam exspoliarem, & cooperirem eum, ne ab aliquo videretur.

ARTI